

The change we need, ook voor vrouwenrechten

Mieke Maerten

Nu president Barack Obama aan zijn ambtstermijn begonnen is, zijn alle ogen op de Verenigde Staten gericht. Zal de beloofde 'Change' zich voltrekken? Na acht jaar Bush's 'War on Women' wordt op het vlak van de vrouwenrechten uitgekeken naar de verandering die we nodig hebben. Het lijkt alvast de goede richting uit te gaan. Vrijwel meteen na zijn aanstelling als president herhaalde Obama zijn steun voor de federale abortuswet, beloofde hij meer geld vrij te maken voor seksuele opvoeding en trok hij de voor vrouwen zo nefaste Global Gag Rule in.

Global Gag Rule

Een van de eerste beleidsdaden van de nieuw verkozen president Bush in 2001 was het herinvoeren van de zogenaamde Mexico City Policy, onder tegenstanders bekend als de **Global Gag Rule** (muilkorf-regel). Deze maatregel werd voor het eerst ingevoerd door Ronald Reagan in 1984, maar later door president Clinton weer ingetrokken.

De Global Gag Rule bepaalt dat buitenlandse organisaties die informatie verstrekken over abortus en/of zich mengen in het publieke debat rond legalisering van abortus in hun land, niet langer financiële steun krijgen van de Verenigde Staten. De idee erachter is dat het geld van de Amerikaanse belastingbetaler niet gebruikt hoeft te worden om abortus te promoten of te verdedigen, in de Verenigde Staten of elders.

De impact van de maatregel was enorm, vooral voor landen in ontwikkeling. NGO's die het niet eens waren met de bepalingen van de gag rule kregen meer dan enkel een financiële opoffer. Ze verloren ook het recht om gebruik te maken van de faciliteiten van USAID, het VS-agentschap voor internationale ontwikkeling, en van de gratis anticonceptie (waaronder condooms) die USAID verdeelt. Hierdoor werd de werking van veel NGO's gehypothecerd.

Heel wat gezinsplanningklinieken moesten de deuren sluiten of hun werking terugschroeven. USAID is samen met de UNFPA, het VN-bevolkingsfonds, de belangrijkste steun voor gezondheids- en gezinsplanningklinieken in landen in ontwikkeling. USAID staat in voor meer dan één derde van de verdeling van gratis anticonceptie. De Verenigde Staten trok ook zijn steun aan de UNFPA terug.

Als gevolg bleven heel veel vrouwen, vooral die op het platteland, de voorbije acht jaar verstoken van informatie over anticonceptie, seksueel overdraagbare aandoeningen en abortus, konden veel zwangere en pas bevallen vrouwen niet professioneel begeleid worden, hadden miljoenen vrouwen die aan geboorteregeling wilden doen geen toegang tot anticonceptie. Velen onder hen zochten hun toevlucht tot een onveilige abortus. Bij gebrek aan condooms konden vrouwen en mannen zich bovendien niet beschermen tegen hiv en andere seksueel overdraagbare ziektes.

De Gag Rule lijkt op alle vlak zijn doel te missen. Het beleid resulteerde in meer in plaats van minder abortussen, brengt vrouwenlevens in gevaar en vergroot het gevaar op besmetting met hiv of andere seksueel overdraagbare aandoeningen.

The Gobaal Gag Rule in cijfers

- Tegen 2002 werd er al geen anticonceptie vanuit USAID meer geleverd aan 16 landen in Afrika, Azië en het Midden-Oosten.
- In 13 andere landen ontvingen de grootste gezinsplanningorganisaties niet langer gratis anticonceptie van USAID.
- Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) gebeuren er 20 miljoen clandestiene en onveilige abortussen per jaar, bijna uitsluitend in landen in ontwikkeling.
- Bijna 70.000 vrouwen per jaar sterven aan complicaties bij onveilige abortussen.
- Miljoenen meer leven met pijn en verminkingen als gevolg van een onveilige abortus.
- 75% van de nieuwe hiv-infecties gebeuren binnen heteroseksuele contacten. Het is dus aangewezen om hiv-preventie deel uit te laten maken van de reproductieve gezondheidszorg, een taak van de gezinsplanningklinieken.

Ook moreel gezien lijkt de maatregel absurd. Gezondheidswerkers van NGO's met USAID-steun kunnen niet doen wat hun collega's binnen de VS wel kunnen: patiënten wijzen op alle mogelijkheden die voor hen openstaan. NGO's met USAID-fondsen worden verhinderd op te komen voor hun eigen mening en visie over de gezondheidsrechten van vrouwen.

Vrouwen- en gezinsplanningorganisaties haalden dan ook opgelucht adem toen president Obama het intrekken van de Gag Rule aankondigde. Hij verklaarde ook samen met de senaat werk te willen maken van het hervatten van de financiële steun aan UNFPA.

"Hulp rond geboorteregeling werd in het verleden misbruikt als politieke splijtzwaam en ik heb geen verlangen om dit zinloze debat verder te zetten", verklaarde Obama in januari 2009 "Het is tijd dat we een eind maken aan de politisering van deze kwestie. In de komende weken zal mijn administratie een nieuwe dialoog opzetten over gezinsplanning, zodat alle partijen een gemeenschappelijke grond kunnen vinden die tegemoet kan komen aan de noden van vrouwen en gezinnen hier en wereldwijd. (...) We moeten werk maken van de promotie van veilig moederschap, moeder- en kindsterfte

inperken en onderwijs- en economische mogelijkheden voor vrouwen en meisjes verhogen."

Pro-life vs Pro-choice

Sinds het aantreden van de republikeinse president George W. Bush, lagen ook de reproductieve rechten van vrouwen binnen de Verenigde Staten steeds meer onder vuur. Nu Obama aan zet is, hoopt men ook hier op een nieuwe wind. Wat het recht op abortus betreft, neemt Obama een duidelijk pro-choice standpunt in. Op zijn website staat daarover onder meer dat "hij begrijpt dat abortus voor velen een breekpunt is, maar dat hij een standvastig verdediger is van reproductieve keuze en als president de vrouwenrechten verkregen door het Roe vs Wade-vonniss zal blijven verdedigen." Hij is tegenstander van elk constitutioneel amendement die de beslissing van het Hooggerechtshof in deze zaak zou intrekken.

Op 22 januari 2009, de 36^e verjaardag van Roe vs Wade, heeft hij dit engagement nog eens uitdrukkelijk herhaald. Verwacht wordt ook dat de rechters die tijdens het presidentschap van Obama benoemd zullen worden in het Hooggerechtshof tot het pro-choice kamp zullen behoren,

Als gevolg bleven heel veel vrouwen, vooral die op het platteland, de voorbije acht jaar verstoken van informatie over anticonceptie, seksueel overdraagbare aandoeningen en abortus, konden veel zwangere en pas bevallen vrouwen niet professioneel begeleid worden, hadden miljoenen vrouwen die aan geboorteregeling wilden doen geen toegang tot anticonceptie.

wat het ondergraven van Roe vs Wade veel moeilijker maakt.

In de Verenigde Staten is abortus legaal sinds het historische vonnis van Roe vs Wade in 1973. Volgens dat arrest zijn de meeste Amerikaanse wetten die abortus verbieden in strijd met het grondwettelijk recht op de privacy. De uitspraak vormde een juridische mijlpaal in de strijd voor abortus omdat het impliciet het fundamentele recht op abortus erkende.

De pro-life beweging, die in Bush een medestander vond, stuurt aan op het bemoeilijken van abortus door bv. het opleggen van beperkende maatregelen voor vrouwen die steun genieten via gezondheidsprogramma's van de overheid of het bemoeilijken van abortus bij minderjarigen door het vereisen van toestemming door een volwassene. Vele maatregelen treffen vooral de sociaal zwakkeren in de maatschappij. Naast het verhogen van de drempel proberen heel wat staten wetten goed te keuren die abortus (bijna) volledig buiten de wet plaatsen. Zolang de federaal geldende uitspraak van het Hooggerechtshof in de zaak Roe vs Wade van kracht blijft, zijn deze wetten echter niet geldig. De pro-life beweging stuurt daarom aan op een nieuwe rechtszaak met als mogelijk gevolg dat de uitspraak in de zaak Roe vs Wade zou worden verworpen.

Geboortebeperking en seksuele voorlichting

Anticonceptie behoort tot de basisgezondheidszorg en is een absolute voorwaarde om het aantal ongewenste zwangerschappen en het aantal abortussen te beperken. Onder invloed van conservatieve beleidsmakers werd de toegang tot dergelijke middelen in de Verenigde Staten steeds gecompliceerder. De vrije verdeling van de noodpil werd tegengewerkt, gezinsplanningprogramma's met aandacht voor veilig vrijen, zagen hun fondsen teruggeschroefd. Meer en meer fondsen werden vrijgemaakt voor zogenaamde 'abstinence-only' programma's, waarin de klemtoon ligt op het promoten van onthouding als geboortebeperingstechniek. Condoomgebruik of het bestaan van contraceptieve middelen

werden moedwillig verzwegen.

Obama is één van de sponsors van de Prevention First Act, een wetsvoorstel dat de toegang tot anticonceptie wil uitbreiden en meer informatie en preventie rond ongewenste zwangerschappen voorziet. Meer fondsen zouden vrijgemaakt worden voor seksuele-opvoedingsprogramma's. De wet moet ook een eind maken aan de discriminatie van anticonceptie, de kennis over noodanticonceptie verhogen en gepaste opvang voor slachtoffers van verkrachting verzekeren.

Het wetsvoorstel werd al verschillende keren voor de senaat gebracht, maar kreeg tot nu toe felle weerstand van de conservatieve anti-abortusbeweging en de Bush administratie. In januari 2009 werd de Prevention First Act opnieuw voor de senaat gebracht. De hoop is dat de wet het deze keer wel zal halen. Vrouwen- en gezinsplanningorganisaties in de Verenigde Staten reageren verheugd op het duidelijk engagement van Obama tijdens het begin van zijn ambtstermijn. Vraag is of Obama zijn beloftes kan waarmaken, gezien de complexe economische problemen waar hij voor staat.

Voor Kim Gandy, voorzitter van NOW, (National Organisation for Women) is de eerste stap gezet: "Acht jaar lang heeft de Global Gag Rule internationale gezinsplanningorganisaties gedwongen de onmogelijke keuze te maken tussen kwaliteitsvolle gezondheidszorg en fondsen aanvaarden die hen in staat stellen vrouwen in nood te helpen. Vrouwen wereldwijd zijn gestorven als gevolg van dit harteloos beleid. Dit is een sterke start voor President Obama, die zo vrouwen in de VS en vrouwen in de wereld verzekert dat hun gezondheidsnoden niet langer genegeerd zullen worden (...) Wij kijken dan ook uit naar de volgende stappen voorwaarts die onze nieuwe president zal zetten."

Wij sprokkelde ook hier enkele reacties:

Themateam Vrouwenrechten Amnesty Vlaanderen

Naast de sluiting van het detentiecentrum Guantanamo Bay (Cuba), vindt Amnesty de intrekking van de Global

Gag Rule een grote stap vooruit en een teken dat de nieuwe Amerikaanse regering bereid is om de fouten uit het verleden te herstellen. Door de intrekking komt er een einde aan de schending van seksuele en reproductieve rechten voor duizenden vrouwen wereldwijd. De hernieuwde financiering van vrouwen- en gezinsplanningorganisaties betekent een betere informatieverstrekking rond anticonceptie en seksueel overdraagbare aandoeningen, hetgeen betere onderwijs- en economische mogelijkheden voor vrouwen en meisjes biedt en resulteert in lagere moeder- en kindsterftcijfers.

Daarnaast is Amnesty zeer hoopvol over de aanstelling van Hilary Clinton als nieuwe minister voor Buitenlandse Zaken. Hilary Clinton hield in 1995 tijdens de 4^e VN Vrouwenconferentie in Beijing, als toenmalige first lady, namelijk een vurig pleidooi voor de toepassing van vrouwenrechten wereldwijd. Ook vice-president Joe Biden heeft in het verleden zijn sporen verdiend als voorvechter van vrouwenrechten. Hij was onder meer een van de drijvende krachten achter de federale Violence Against Women Act uit 1994. Deze wet voorziet extra middelen om onderzoek naar en vervolging rond geweld op vrouwen krachtadiger aan te pakken in de VS.

De toekomst na 8 jaar Bush-regering lijkt dus hoopvol te zijn, maar Amnesty blijft waakzaam. Zo vragen we de VS onder meer om eindelijk werk te maken van de ratificatie van de Conventie voor de eliminatie van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen en het implementeren van de op 19 juni 2008 aangenomen VN Resolutie 1820, die een sterk internationaal beleidskader biedt voor de bescherming van vrouwen en meisjes tegen geweld en vooral seksueel geweld in oorlogstijd.

Annemie Van Uytven
www.aivl.be

Eva Brems

hoofddocent Universiteit Gent, voorzitter
Amnesty International Vlaanderen

Eva Brems: Als ik even cynisch mag zijn: bij de voorbereiding van mijn lessen over mensenrechten en vrouwenrechten ga ik George W. Bush misschien een beetje missen. Soms heb je een karikaturale casus nodig om de zaken pedagogisch heel duidelijk te stellen. In grote delen van de wereld gebeuren grove mensenrechtenschendingen, buiten de wet en de democratische mechanismen om. Onder het vorige regime in de VS was er op sommige vlakken een 'Empire of Evil' gegroeid, maar dan binnen een democratische rechtsstaat, dus op basis van wetten. Dat creëerde voor juristen eigenlijk wel interessant materiaal om aan te tonen hoe grondig fout het kan lopen: de definitie van foltering proberen te veranderen, of er uitzonderingen op maken, geheime gevangnissen in het buitenland organiseren zodat ze onder een ander rechtsstelsel vallen, enzovoort. Echte horror. Nu ga ik dat soort casussen dus opnieuw zelf moeten uitvinden... Met plezier hoor! Terwijl de mensenrechtenschendingen in het kader van de 'War on terror' ondertussen redelijk goed gekend zijn – er is zowel in de VS als daarbuiten een sterke reactie tegen opgestaan – is het veel minder bekend dat het Bush regime ook voor vrouwenrechten

heel nefast is geweest. In evaluaties van het vorige presidentschap heb ik zelfs enkele keren gelezen dat één van de weinige positieve punten van het beleid van Bush, zijn beleid in Afrika is geweest, omdat hij meer geld zou hebben vrijgemaakt voor ontwikkelings-samenwerking. Dat wil ik aannemen, maar dan wel met een héél grote kanttekening voor de negatieve impact die er geweest is inzake reproductieve rechten. Het gaat dus niet enkel om de vrouwen in Amerika, maar ook die in het Zuiden.

Dat er nu een andere president is, en dat het er naar uitziet dat hij effectief de mensenrechten en vrouwenrechten terug in ere gaat herstellen, is een ongelooflijke opsteker. Het is voor heel de wereld van belang, want de VS is nu eenmaal één van de machtigste staten, die veel druk kan uitoefenen op regeringen in andere landen om de rechten van vrouwen en van alle mensen te beschermen. De afgelopen jaren zijn de VS door de vele schendingen die ze zelf begingen hun geloofwaardigheid verloren als vertolker van mensenrechten- en vrouwenrechtenstandpunten op het internationale terrein. Maar dat kan gauw terugkeren, en hopelijk de Europese leiders inspireren om samen met de VS vrouwenrechten en mensenrechten bovenaan op de internationale agenda te houden.

Sensoa

Na acht jaar Bush lijkt de hele wereld wel toe aan een verademing, dus ja, ook Sensoa juicht de beslissing van President Obama toe om de Global Gag Rule af te schaffen en de steun aan UNFPA te hernemen. Onder Bush zagen we immers hoe collega-organisaties in het Zuiden hun programma's moesten wijzigen of stop zetten onder druk van zijn controversiële en sterk ideologische beleid. De beslissing van Obama is dus vooral goed nieuws

voor deze organisaties en de miljoenen vrouwen in het Zuiden. Hopelijk zal deze beslissing immers op niet al te lange termijn leiden tot extra financiële en beleidsmatige ingrepen in de Amerikaanse ontwikkelingshulp op het terrein. Maar laten we ook hopen dat dit eindelijk ook het inhoudelijke debat op wereldniveau zal open trekken.

We mogen immers niet vergeten dat de houding van Bush ten aanzien van seksualiteit en reproductieve gezondheid het debat tot op het hoogste niveau geblokkeerd heeft. Door zich als ideologische leider op te werpen, voelden anderen zich aangesproken hem bij te treden en werd elke discussie over deze thema's op VN-niveau en zelfs Europees niveau bemoeilijkt. Telkens weer werden gesprekken op het politieke niveau over de gezondheid van moeders of het toegankelijk maken van diensten voor seksuele en reproductieve gezondheid verbonden met abortus, wat elke open inhoudelijke discussie onmogelijk maakte en vooruitgang afremde. Waardoor nu nog steeds het Actieprogramma van de VN-Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling uit 1994 als ijkpunt dient en onveranderd is gebleven...

Hopelijk zal de change in Washington dus vooral een nieuwe wind laten waaien in het discours over vrouwen en seksualiteit. Hopelijk kan er nu weer echt gekeken worden naar de problemen van vrouwen en meisjes en kan er echt werk gemaakt worden van oplossingen. Want laat het duidelijk zijn dat de beslissing van Obama niets te maken heeft met een "anti-life" houding, maar alles met pro-choice. Met het recht van vrouwen op informatie en diensten om op een bewuste manier keuzes te kunnen maken over hun lichaam, seksualiteit en gezinssamenstelling. Te vaak blijft seksualiteit – zeker van vrouwen en meisjes – in een taboesfeer hangen en worden we om

SENSOA
PRAAT OVER SEKS

de oren geslagen met de boodschap "informatie over seks zet aan tot seks en leidt alleen tot onverantwoord gedrag". In België hebben we bewezen dat dit uiteraard niet het geval is. Dat een degelijke seksuele opvoeding en volledige informatie net leidt tot (meestal) gezonde en bewuste keuzes en net het seksuele debuut van jongeren uitstelt. En dat dit op zijn beurt weer leidt tot minder ongewenste zwangerschappen, minder (onveilige) abortussen, minder hiv-besmettingen,... Ook vrouwen in het Zuiden moeten deze rechten kunnen opeisen en hun regeringen moeten dit waarmaken. Laten we hopen dat Obama dit proces een stevige duw in de rug kan en zal geven. Zodat er een nieuw discours doordringt tot op het terrein en vrouwen het verschil kunnen voelen. Zodat vrouwen toegang krijgen tot correcte en volledige informatie, maar ook tot anticonceptie en zorg om op die manier vooral zelf keuzes te maken over hun leven.

www.sensoa.be

Kathleen van Brempt

Vlaams minister van Gelijke Kansen:

Het is vandaag in conservatieve middens in Vlaanderen bon ton om de belangstelling van progressieven voor het toekomstige beleid van president Barack Obama te ridiculiseren. Obama, zo klinkt het dan, zou wel eens conservatiever uit de hoek kunnen komen dan Europese progressieven hopen of verwachten. Dat er culturele, sociale en politieke verschillen bestaan tussen Amerikaanse democraten en de brede waaier aan Europese progressieven is een open deur intrappen. De verwachtingen van Europese sociaal-democraten, groenen en linksliberalen zijn dan ook niet zozeer gericht op de wonderen die Obama uit zijn hoed zal toveren, maar eerder het gevolg van het verwoestende, reactionaire Bush-beleid.

Eén op tien inwoners van de Verenigde Staten - de rijkste natie ter wereld - leeft vandaag van voedselbonnen, het hele land ligt economisch en financieel op apegapen en is

verwikkeld in een onzalige oorlog. Onder Bush werden de Verenigde Staten in Europa gepercipieerd als een natie die cultureel, sociaal en intellectueel verstarde, en teruggeworpen werd in een duistere tijd toen de mens nog geloofde dat de wereld in zeven dagen geschapen was en dinosaurïers en mensen samen over de aardbol liepen.

Maar we mogen ons niet vergissen. Amerika beschikt over een gigantische intellectuele reserve, over universiteiten waaraan de Europese amper kunnen tippen en over een verbazingwekkende flexibiliteit. Het is een land dat zeer snel kan aftakelen, maar even snel weer rechtop kan krabbelen. Daar zijn verschillende oorzaken voor te bedenken, maar één ervan zit ongetwijfeld ingebakken in het politieke systeem. Dat zorgt ervoor dat niet enkel de beleidsvoerders veranderen na verkiezingen, maar ook de top van de hele Amerikaanse administratie en de justitie. De keuze van de kiezer dringt dus diep door in het Amerikaanse systeem. Die flexibiliteit zou ook wel eens een sterke invloed kunnen hebben op wat ze in de VS *women's issues* noemen.

Een nieuwe visie op arbeid en gezin

Om de kans op verandering te toetsen, is het dus niet alleen noodzakelijk te luisteren naar wat politici daarover te vertellen hebben - Obama's uitspraken zijn al hoopgevend - maar ook naar de medewerkers van Obama die het beleid voorbereiden. De nieuwe president nam bijvoorbeeld in zijn overgangsteam **Karen Kornbluh** op, voormalig directeur van het Work & Family Program van de progressieve New America Foundation. Zij was ook Obama's rechterhand in zijn beleids-cel in de senaat en naar verluidt een van de knappe koppen achter de Obama-machine tijdens de verkiezingsperiode. Kornbluh was verantwoordelijk voor vrouwenzaken tijdens de overgangperiode. Volgens Eleanor Smeal, voorzitter van de Feminist Majority, is die aanstelling bijzonder hoopgevend. Kornbluh had al eerder bekendheid verworven omwille van haar essays over de combinatie van arbeid en gezin. Ze lanceerde in de VS het begrip "juggler families" - jongleergezinnen - waarmee ze verwees naar gezinnen met twee werkende ouders of met een werkende alleenstaande ouder, kortom naar gezinnen die moeten toveren om arbeid en gezin te kunnen combineren.

In tegenstelling tot wat vaak gedacht wordt, werken in 70 procent van de Amerikaanse gezinnen beide ouders of werkt de alleenstaande ouder, hoewel er nauwelijks voorzieningen zijn voor werkende ouders. Amerikaanse werknemers wisselen gemiddeld om de vijf jaar van baan en één op vier Amerikanen werkt in een tijdelijke of freelancerbaan. Om het hoofd boven water te houden, moeten ze lange dagen werken en is er weinig ruimte voor het gezin. Amerikaanse bedrijven kennen bijvoorbeeld wel flexibele arbeidstijden, maar meer dan de helft van alle Amerikaanse werknemers kunnen niet zelf beslissen over hun werkschema. Flexibiliteit is het voorrecht van de werkgever. Wie wel mee beslissingsrecht heeft, werkt nagenoeg altijd in een beter betaalde white-collar job.

Als gevolg daarvan zegt 84 procent van de Amerikanen dat hun kinderen tekort wordt gedaan. Vooral moeders hebben het er lastig mee. Volgens Kornbluh heeft de Ownership Society van Bush, gebaseerd op ingrijpende privatiseringen, er voornamelijk voor gezorgd dat Amerikanen meer en meer eigenaar zijn geworden van hun eigen economische onzekerheid. En dat is precies wat het beleid van Obama nu wil veranderen.

Dat het Amerikaanse gezinsbeleid behoorlijk conservatief is, heeft volgens Kornbluh niet enkel te maken met het feit dat een groot deel van de Republikeinen moeders liever aan de haard zien, maar ook met de vaststelling dat beslissingen over arbeid en gezin door politici - ook democratische - nog al te vaak gezien worden als persoonlijke levenskeuzes en niet als economische imperatieven. Kornbluh wijst in dat verband op de noodzaak voor maatregelen die het moeders makkelijker maken om arbeid en gezin te combineren, zodat zij zich economisch onafhankelijk kunnen opstellen en na een eventuele echtscheiding niet in de problemen komen. Tegelijk wijst ze op het belang van vaders die "meer gebruik moeten maken van ouderschapsverlof, deeltijds moeten gaan werken en kinderopvang moeten opeisen, willen we tot echte veranderingen komen¹."

Dergelijke uitspraken zijn voor mij belangrijk omdat ze in de lijn liggen van nieuwe en succesvolle maatregelen die in Europa worden genomen - meer bepaald in de Scandinavische landen - om definitief een stap voorwaarts te zetten in de strijd om de gelijkheid van mannen en vrouwen. Toen ik in de loop van 2008 een uitbreiding van het vaderschapsverlof bepleitte, en een gelijke verdeling van de zorg voor kinderen na de geboorte, merkte ik dat zelfs hier in Vlaanderen de politieke geesten nog lang niet klaar zijn voor een evenwichtige rolverdeling in het gezin.

Hoewel Kornbluh zich hoofdzakelijk heeft gericht op de economische aspecten in het leven van vrouwen, was ze ook betrokken bij het ontwerp van

het partijprogramma² van de democraten. Daarin werd onder meer het recht op toegankelijke anticonceptie en abortus opgenomen.

Zowel Obama als Kornbluh zijn dus voorstanders van de pro choice beweging, die pleit voor een ruimhartige legalisering van abortus. Maar het is niet zeker of de nieuwe president er tijdens zijn eerste ambtstermijn in zal slagen de Freedom of Choice Act gestemd te krijgen. Die wet moet de belemmeringen die verschillende staten hebben ingevoerd, wegwerken. Wat al wel in een razendsnel tempo werd doorgedrukt, is de afschaffing van de Global Gag Rule, die verbiedt dat Amerikaanse ontwikkelingsbudgetten terecht komen bij organisaties die informatie over en begeleiding bij abortus voorzien.

De allereerste wet die Obama tekende, had overigens ook betrekking op 'women's issues'. De zogenaamde Lily Ledbetter Fair Pay Act vernietigt een beslissing van het Hooggerechtshof uit 2007 die het lastiger maakte voor slachtoffers om te procederen omwille van loondiscriminatie.

Ten slotte toont de nieuwe president ook in zijn communicatie dat hij oog heeft voor vrouwenrechten. Op de website³ van het Witte Huis werd inmiddels een pagina bijgevoegd, die gewijd is aan women's issues, waaronder informatie over gelijk loon, gezondheidszorg, huiselijk geweld en onderwijs. Bovendien kwam het woord 'vrouwen' in Obama's inauguratiespeech relatief prominent aan bod, terwijl het bij zijn voorgangers niet eens voorkwam.

Dat vrouwen en minderheidsgroepen weer politiek zullen meetellen staat vast. Wat de resultaten van dat beleid zullen zijn, zal enkel de geschiedenis kunnen uitmaken. Obama's start was alvast hoopgevend.

www.kathleenvanbrempt.be

VOK

Om Obama's beleidsplannen door te lichten op wat ze voor vrouwen betekenen moet je het natuurlijk best globaal bekijken: zijn economisch beleid, zijn

gezondheidsbeleid, zijn onderwijspolitiek, zijn buitenlandbeleid, enz... Dat vraagt een diepgaande analyse waarvoor het misschien nog wat vroeg is. Daarom focussen we nu op de al bekende maatregelen die rechtstreeks of onrechtstreeks betrekking hebben op vrouwen.

Voor vrouwen is de intrekking van de Global Gag Rule wereldwijd een zeer goede zaak. Niet alleen omdat meer efficiënte familieplanning weer mogelijk zal zijn, maar ook omdat de president, dank zij zijn pro-choice standpunt, een belangrijk signaal geeft in verband met abortus en het zelfbeslissingsrecht van vrouwen.

Goed in dit verband is ook het opnieuw toelaten van stamcelonderzoek op embryo's als voorbode van een minder conservatief wetenschapsbeleid. Obama gaf ook aan de syndicale organisaties meer ruimte te zullen geven, vooral dan de vertegenwoordiging van de middenklasse werkers. Onrechtstreeks zullen miljoenen werkende vrouwen daar voordeel bij halen, zoals ook bij het opnemen van gender en seksuele geaardheid in de anti-discriminatie wetgeving voor jobs in de administratie.

Toch kunnen we niet zonder reserves meegaan in de algemene euforie over de nieuwe president. Er valt heel wat af te dingen op nogal wat aspecten van zijn beleid(splannen).

Bijvoorbeeld:

- Nog maar net jubelde de wereldpers over Obama's grote economische herstelplan, toen we in de kleine lettertjes lazen dat de prijs die hij daarvoor betalen moest, de opschorting is van een subsidie van 200 miljoen dollar voor voorbehoedsmiddelen.

- In zijn hele kiescampagne heeft Obama nooit gezegd dat gender equality een prioriteit zou zijn voor hem. Feministen

in de States zijn bang dat hij vooral nieuwe jobs wil creëren in de bouwsector en de industrie, wat vooral mannen ten goede zal komen, en dat de "vrouwelijke sectoren" gezondheidszorg, onderwijs, sociaal werk en armoedebestrijding op veel minder geld zullen kunnen rekenen.

-De samenstelling van zijn kabinet doet ook al de wenkbrouwen fronsen: vier vrouwelijke ministers op 15, twee vrouwelijke medewerkers op negen in het Witte Huis. Met 22% scoort hij slechter dan Clinton (37% bij de aanvang van zijn ambtstermijn 16 jaar geleden), en even slecht als Bush bij diens start. Amerikaanse feministen zagen al in december de bui hangen en vroegen zich af "Is Obama building a basketball team or a cabinet?"

-Zijn buitenlands beleid? Terugtrekking uit Irak, opvoeren van de militaire inspanningen in Afghanistan, onveranderde steun aan Israël, blijvende demonisering van Iran. A change? Wat met de schrijnende levensomstandigheden in die oorlogsgebieden?

Laat ons vooral kritisch blijven en het hele plaatje niet uit het oog verliezen...

Kitty Roggeman

www.vrouwendag.be

Vrouwenraad

Wanneer we de krijtlijnen van het beleid van de nieuwe Amerikaanse president, Barack Obama, onder de loep nemen, kunnen we niet anders dan hoopvol zijn.

Women's issues nemen er immers een belangrijke plaats in, net zoals een aantal andere zeer belangrijke onderwerpen, die uiteraard ook vrouwen aanbelangen. Bijvoorbeeld steun voor werkende gezinnen in de vorm van kwaliteitsvolle (buitenschoolse) kinderopvang, bescherming tegen discriminatie van de zorgverlener, flexibele werkuren. Maar ook versterking van het onderwijs (o.a. meer meisjes die wiskunde en wetenschappen studeren), van de gezondheidszorg, van (jonge) gezinnen en het vaderschap, preventie van en strijd tegen familiaal geweld, versterking van de pensioenzekerheid. Het gebruik van alternatieve energiebronnen en de vrijwaring van het milieu scoren hoog op de lijst met prioriteiten. Internationaal gezien verbindt Obama zich tot het aanpakken van gendergebonden geweld.

Last but not least zijn er nog de tien sleutelonderdelen van het economisch beleid voor werkende vrouwen. De nieuwe president wil belastingvermindering voor 71 miljoen vrouwen met een betaalde job, loonsverhoging voor 8 miljoen werkende vrouwen, meer kinderopvangtoelage om job en gezin beter te kunnen combineren, zeven dagen betaald ziekteverlof voor 22 miljoen werkende vrouwen, verkleining van de loonkloof, meer pensioensparen voor 45 miljoen

werkende vrouwen, kwaliteitsvolle en toegankelijke gezondheidszorg voor 21.5 miljoen onverzekerde vrouwen, geen belastingen op kapitaalwinsten voor 8.7 miljoen vrouwelijke ondernemers (starters en kleine ondernemingen).

Barack Obama is een fervent voorstander van reproductieve vrouwenrechten. Daarom steunt hij de federale abortuswet en trok hij de Global Gag Rule in, de omstreden maatregel die zo veel vrouwen in de VS en in landen in ontwikkeling leed berokkend heeft. Hij voorziet ook meer geld voor anticonceptie en seksuele voorlichting. Dit alles pleit ontegensprekelijk voor zijn progressieve ingesteldheid en zijn bekommernis om de (wereldwijde) vrouwenrechten. Het homohuwelijk behoort evenwel (nog) niet tot de mogelijkheden.

Over meer vrouwen aan de top van de politiek en het bedrijfsleven wordt er evenmin gerept. Zijn regering telt trouwens slechts drie vrouwen op veertien leden. Ze is wel evenwichtiger samengesteld op gebied van leeftijd, maar minder op gebied van etnische afkomst.

Toch blijft zijn programma zeer ambitieus en kunnen we het enkel toejuichen. Het zal evenwel veel tijd en inspanningen vergen om er het overgrote deel van te realiseren.

In zijn inauguratiespeech had de 44ste president van de Verenigde Staten het over mannen, vrouwen en kinderen die gelijk en vrij zijn, over Amerikanen van elk ras en elk geloof, over vrijheid, over de prijs en belofte van burgerschap, over nieuwe energiebronnen en het milieu. Een kippenvelmoment met grote historische waarde. Binnen vier jaar zullen we de balans opmaken en weten of het vertrouwen gerechtvaardigd was.

www.vrouwenraad.be

Voetnoten:

¹ Brain, Child, The Magazine of thinking Mothers, fall 2005, www.brainchildmag.com/essays/fall2005_wilkinson.html

² http://www.prospect.org/csnc/blogs/tapped_archive?month=08&year=2008&base_name=draft_womens_issues_in_dem_pla

³ www.whitehouse.gov/agenda/women/